

BİONMAR
HAYVAN SAĞLIĞI VE
DANIŞMANLIK

BÜLTEN-1: ZOONOZ HASTALIKLAR

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından zoonozlar, insanlar ve omurgalı hayvanlar arasında doğal yolla bulaşan enfeksiyonlar ve hastalıklar olarak tanımlanmıştır. DSÖ raporlarına göre küresel olarak rapor edilen yeni ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların yaklaşık %60'ını zoonozlar oluşturmaktadır. Son 30 yılda %75'i hayvanlardan kaynaklanan 30'dan fazla yeni insan patojeni tespit edilmiştir. Ortaya çıkan zoonozlar DSÖ'ye göre Doğu Akdeniz Bölgesi'nde büyüyen bir halk sağlığı tehdididir.

Dünyada her yıl zoonozlardan yaklaşık bir milyar hastalık vakasının ve milyonlarca ölümün meydana geldiği tahmin edilmektedir. Zoonotik patojenler bakteriyel, viral veya parazitik olabilir veya geleneksel olmayan ajanlar içerebilir ve doğrudan temas veya gıda, su veya çevre yoluyla insanlara yayılabilir.

Uzun yıllar boyunca insanlık büyük salgın hastalıklar ile mücadele etmek zorunda kaldı ve büyük kayıplar yaşadı. Hepimizin çok iyi bildiği *veba* insanlık tarihindeki en büyük ve ölümcül salgın hastalık olarak tarihe geçmiştir. 14.yüzyılda yaklaşık 200 milyon insanın veba nedeni ile yaşamını kaybetmiş olduğu bilinmektedir. 20.yüzyıla kadar veba tehdidi devam etmiştir.

Yaklaşık bir asır önce Birinci Dünya Savaşı sonrası dönemde ise İspanyol Gribi nedeni ile 25 milyon kişinin öldüğü biliniyor.

Çok boyutlu kayıplara yol açan bu tür hastalıkların nedenlerine bakıldığında zoonotik etkenlerden kaynaklandığını görülmektedir. Pandemic Influenza (H1N1) (Domuz Gribi, 2009), Avian Influenza (H5N1) ve (H7N9) (Kuş Gribi,

2005), Batı Nil Virüsü ve Orta Doğu Solunum Sendromu Koronavirüs (MERS-CoV) geçtiğimiz yıllarda rapor edilen zoonotik hastalıklardan bazılarıdır. Bunun yanı sıra HIV, EBOLA, sarı humma, tifo, zika gibi adını sıklıkla duyduğumuz hastalıklar da zoonotik kaynaklıdır.

Ülkemizde ise bruselloz, salmonelloz, şarbon, kuduz, Kırım Kongo Kanamalı Ateşi, toksoplazmoz, kampilobakter, tularemi, kuş gribi, amibiyozis, kisthidatik ve sıtma önemli bir halk sağlığı sorunu oluşturmaktadır.*

Türkiye coğrafi konumu nedeni ile Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasındaki en önemli bağlantı noktalarından birisidir. Tarih boyunca göç ve ticaret yolları ülkemiz sınırları içinden geçmiştir. Günümüzde de devam eden bu olgudan hareketle birçok hastalık tehdidine karşı farkındalık oluşmalı ve önlemler alınmalıdır. Veteriner hekimlerin en önemli görevlerinden birisi bu verileri derleyerek toplum ve hayvan sağlığına hizmet etmektir.

* <http://www.veterinary.ankara.edu.tr/2021/07/06/dunya-zoonoz-gunu/> (Erişim: 31 Ekim 2021)